

شناخت صحیح معاصی و پیامدهای آن دلیل اصلی عصمت پیامبران(ع) است

هیچ انگیزه‌ای در انبیا وجود ندارد که بخواهند مرتکب گناه شوند اگر بخواهیم مثال ساده‌ای را در این باب بگوییم به عنوان مثال هرگز به ذهن یک فرد عادی خطور نمی‌کند که در طول پنجاه سال زندگی خود از سطل زباله چیزی را مصرف کند با اینکه به مقام عصمت هم نرسیده است.

هیچ انگیزه‌ای در انبیا وجود ندارد که بخواهند مرتکب گناه شوند اگر بخواهیم مثال ساده‌ای را در این باب بگوییم به عنوان مثال هرگز به ذهن یک فرد عادی خطور نمی‌کند که در طول پنجاه سال زندگی خود از سطل زباله چیزی را مصرف کند با اینکه به مقام عصمت هم نرسیده است.

حجت‌الاسلام و المسلمین محمدحسین توانایی، عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، در گفت‌وگو با خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، به بیان راه‌های اثبات عصمت انبیا(ع) از طریق عقل پرداخت و در این رابطه گفت: برای اثبات عصمت انبیا (ع) هم از راه عقل و هم از راه نقل می‌توان دلایلی را اقامه کرد.

وی گفت: عمده‌ترین دلایل عقلی اثبات عصمت انبیا(ع) یکی این است که معمولاً انجام کارهای ناصواب برگرفته از دو مسئله است؛ یکی هواها و هوس‌های نفسانی و دیگری جهل انسان به موضوع، که هر دو در مورد انبیا (ع) منتفی است؛ یعنی وقتی ما ثابت کردیم که بشر به وحی و پیامبر نیاز دارد و پیامبر مطالب خود را از طریق وحی دریافت می‌کند همان‌طور که در قرآن کریم هم این مطلب ذکر شده است که ﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ، إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى...﴾ و از سر هوس سخن نمی‌گوید، این سخن بجز وحیی که وحی می‌شود نیست (نجم/4-3) به این نتیجه می‌رسیم که پیامبران الهی چون وصل به منبع عظیم وحی هستند بنابر این عاری از هرگونه جاهل هستند.

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج گفت: انبیا(ع) به طور کامل با تمام جوانب یک موضوع آشنا هستند و دوم از هرگونه هوا و هوس نفسانی هم به دور هستند. بنابراین هیچ انگیزه‌ای در آن‌ها وجود ندارد که بخواهند مرتکب گناه شوند، اگر بخواهیم مثال ساده‌ای را در این باب بگوییم به عنوان مثال هرگز به ذهن یک فرد عادی خطور نمی‌کند که در طول پنجاه سال زندگی خود از سطل زباله چیزی را مصرف کند با اینکه به مقام عصمت هم نرسیده است.

توانایی گفت: همین وضعیت را شما در مورد دروغ، غیبت، تهمت و کلیه رذایل اخلاقی در نظر بگیرید به همین شکل هرگز به ذهن یک پیامبر خطور نمی‌کند که دروغ بگوید، چون قبح دروغ را می‌داند. همان‌طور که یک انسان عادی می‌داند که یک شی آلوده چقدر کثیف است و به آن نباید دست زد، پیغمبر هم می‌داند نباید خود را با معاصی آلوده کند. اگر ما دچار معاصی هستیم به خاطر آن است که به قبح و زشتی آن گناه مثل پیغمبر(ص) پی نبرده‌ایم.

این پژوهشگر در عرصه قرآن و حدیث گفت: پیامبر(ص) مرتکب گناه نمی‌شود، زیرا به خاطر اتصال به منبع وحی، کاملاً با موضوع آشنا است و طبیعی است که هواها و هوس‌های نفسانی در انبیا راه ندارد، زیرا آن‌ها در طول زندگی خود اثبات کرده‌اند که هرگز اسیر هواها و هوس‌های نفسانی نظیر عصبانیت نشدند؛ مردم هرگز ندیدند که یک پیغمبر بخواهد عصبانیت خود را بروز بدهد یا خدای ناکرده بخواهد رفتار غیرعقلانی از خود نشان بدهد، به خصوص در مورد پیامبر اسلام(ص) که قبل از رسالت ایشان به محمد امین معروف بودند.

هیچ پیغمبری نمی‌آید دیگران را تشویق کند که معصیت خدا را نکنید و بعد خودش گناه کند و مردم را وادار کند که در سرگردانی جهل و ناآگاهی باقی بمانند

وی در ادامه گفت: مهم‌ترین دلیل عقلی برای اثبات عصمت انبیا(ع) دلیل اعتماد است. اگر از پیامبران خطایی سر بزند و این بزرگواران معصوم از خطا نباشند، مردم اعتماد خود را به وجودهای نورانی از دست می‌دهند. اگر پلیس اشتباه کند، مردم دیگر به چه کسی اعتماد کنند؟ اگر پیغمبر اشتباهی کند مردم نمی‌توانند به او اعتماد کنند، پس پیامبر(ص) به ناچار به دلیل برخورداری از اعتماد باید معصوم باشد.

توانایی گفت: دلیل سوم این‌که هیچ پیغمبری نمی‌آید دیگران را تشویق کند که معصیت خدا را نکنید و بعد خودش گناه کند و مردم را وادار کند که در سرگردانی جهل و ناآگاهی باقی بمانند، در حالی‌که در قرآن کریم سیصد آیه درباره تفکر و تعقل است و پیامبران هرگز نمی‌خواستند مردم را در جهل و بی‌خبری قرار بدهند و مفسرین بزرگوار قرآن کریم و متکلمین شیعه دلایل متعددی برای اثبات عصمت انبیا در کتب خود ذکر کرده‌اند.

وی گفت: در کنار این دلایل عقلی، دلایل نقلی فراوانی از آیات قرآن گرفته تا احادیث معتبر وجود دارد که همه اثبات می‌کنند پیامبران معصوم بوده‌اند. به عنوان مثال قرآن کریم می‌فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِيَ الْأَمْرِ مِنْكُمْ...﴾؛ ای کسانی که ایمان آورده‌اید، خدا را اطاعت کنید و پیامبر و اولیای امر خود را [نیز] اطاعت کنید(نساء/59). خیلی جالب است که ما با استناد به این آیه حتی بدون نیاز به يك روایت می‌توانیم در مقابل همه فرقه‌ها و مذاهب استدلال کنیم.

توانایی در پایان گفت: اگر کسی به ما بگوید که از قرآن يك آیه نقل کنید و به هیچ روایتی هم استناد نکنید، ما می‌توانیم به همین آیه 59 سوره نساء استناد کنیم که خداوند اطاعت اولوالامر را در کنار خدا و رسول قرار داده است و با يك صغری و کبرای معمولی می‌توانیم به این نتیجه برسیم که پیامبران از خطا کردن معصوم هستند، زیرا اگر معصوم نباشند، ما را به کاری که خلاف دستور خداوند است، راهنمایی می‌کنند، در حالی که خدا فرموده است از آنها اطاعت کنید، همان‌طور که از من اطاعت می‌کنید. پس ما از این آیه هم عصمت انبیا(ع) و هم عصمت اهل بیت(ع) را اثبات می‌کنیم.